

Dnr :JN2019/10-3

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Camilla Landén | Miljöinspektör

0734-647127 | camilla.landen@bollebygd.se

Jävsnämnden

Erikstorp 4:43 – uppföljning av föreläggande att komplettera åtgärdsplan samt inkomma med anmälan om bräddavlopp vid Ålkistans bräddavlopp

Förslag till beslut

Jävsnämnden beslutar att acceptera svar på punkt 1 och 2 i tidigare meddelat beslut JN 2019/10 från samhällsbyggnadsnämnden, organisationsnummer 212000-2973.

Jävsnämnden beslutar vidare att förelägga Bollebygds kommun samhällsbyggnadsnämnden 212000-2973 att komplettera sitt svar på punkt 3 senast 2020-10-01 med svar på följande frågor:

1. Av anmälan framgår att ett utdraget strömavbrott leder till bräddning från 19 hushåll. Hur utdraget i tid behöver ett strömavbrott vara för att detta ska ske? Efter hur lång tid kopplas reservkraft in?
2. Bräddningens konsekvenser för miljön är inte beskriven. Även om vattnet är utspätt ger ett utsläpp till Nolån upphov till konsekvenser. Genom att beräkna utflöde vid värsta scenarion kan man även beräkna halter och mängder och utifrån det uppskatta konsekvensen och om recipienten tål belastningen under en begränsad tid eller inte.
3. Riskreducerande åtgärder – ska de inte innefatta insättning av reservkraft efter x timmar?
4. Informationen vad gäller mätning och registrering av bräddning vid Ålkistan är oklar. Komplettera återigen med metod för automatisk övervakning av bräddning vid Ålkistan.

Lagstöd

Miljöbalken 26 kap 21 § Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller

vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats

med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för

tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från

sådan verksamhet. Jävsnämnden hänvisar även till bestämmelser i miljöbalken kap 2 – allmänna hänsynsregler och NFS 2016:6 Naturvårdsverkets föreskrifter om rening och kontroll av avloppsvatten från tätbebyggelse.

Ärendet

Reningsverket renar spillvatten från Olsfors och Hultafors samhällen och är enligt anmälan

dimensionerat för 700 pe (personequivallenter) vilket bedöms motsvara 50 kg BOD per dygn.

Antalet anslutna är 1021 personer, medan belastningen enligt anmälan endast uppgick till 463 pe

2018 pga. att många boende i samhällena inte är hemma hela dygnet. Verket är dimensionerat för

ett flöde av 90 m³/h. Vid högre flöden bräddas vatten ut i Sörån. Vid flöden 90-180 m³/h

passerar spillvattnet ett grovrensgaller innan bräddning. Vid flöden överstigande 180 m³/h bräddas

vattnet ut helt orenat. Sedimenteringsbassängerna klarar att ta emot ett flöde av 45 m³/h vid

ordinarie drift och 90 m³/h vid paralleldrif. Recipient för det renade vattnet är Sörån. Enligt senaste års årsrapporter över verkets funktion har mängden ovidkommande vatten minskat från ca 20 % 2006 till 3,8 % 2018. Tekniska kontoret har vidtagit en rad åtgärder och har nyligen handlat upp relining av nätet för att minska inläckaget. Trots detta kvarstår problem med bräddning av stora mängder orenat spillvatten, 2018 ca 23%, samt höga flöden genom verket. För att få acceptabla föroreningsutsläpp till ån krävs ytterligare åtgärder. Det är viktigt att relevanta nyckeltal tas fram som speglar den föroreningssituation som uppstår i recipient på grund av detta och att en handlingsplan upprättas för att minska risken för bräddning.

Ålkistans avloppspumpstation APS anlades 2012 och tar emot spillvatten från ungefär 366 personer. I samband med injustering drabbades stationen av översvämning. Driftstörning orsakade att vattennivån i stationen steg över golvnivå med skador på elinstallationen och ytterligare driftstörningar som följd. För att undvika framtida skador på elinstallationen och efterföljande driftstörningar vid exempelvis strömavbrott eller överbelastning i samband med pumpstopp anlades år 2019 ett bräddavlopp från APS med avledning direkt till Sörån. Den planerade ändringen kommunicerades muntligt till tillsynsmyndigheten som då upplyste om kravet att inkomma med skriftlig anmälan. Samhällsbyggnadsnämnden missade på grund av hög arbetsbelastning att göra denna skriftliga anmälan.

Jävsnämnden fattade beslut 2020-02-25 § 2 att begära att samhällsbyggnadsnämnden ska

1. Inkomma med en kompletterad, tidssatt och resurssatt handlingsplan som på ett effektivt sätt

styr mot målet max 10 % bräddning inom en treårsperiod.

2. Inkomma med rutin/metod för effektiv mätning av bräddat vatten före och efter rensgaller.

Ange noggrannhet med vald mätmetod.

3. Lämna in en anmälan av Ålkistans nya bräddavlopp (i efterhand) vilken ska innefatta riskbedömning, förslag till åtgärder för att motverka dessa risker och vald metod för effektiv mätning av faktiskt bräddat vatten.

Under våren har följande uppgifter inkommit

1. 2020-03-30 Reviderad åtgärdsplan inkom JN 2019-40-22
2. 2020-03-30 JN 2019-40-21
3. 2020-03-30 Anmälan om miljöfarlig verksamhet gällande bräddledning från Ålkistans avloppspumpstation. JN 2019-40-19, JN 2019-40-20

Bedömning

Svar från samhällsbyggnadsnämnden på punkt 1 - Inkomma med en kompletterad, tidssatt och resurssatt handlingsplan som på ett effektivt sätt styr mot målet max 10 % bräddning inom en treårsperiod:

Samhällsbyggnadsnämnden medger att tidigare utredningar inte gjorts med syfte att minska bräddningarna utan enbart minska den totala mängden tillskottsvatten. Av den anledningen behövs en ny utredning för att kunna rikta insatserna till de områden som ger störst påverkan på bräddningarna. VA-/gatuenheten har under februari 2020 påbörjat upphandling av ett nytt ramavtal för tillskottsvattenutredningar. Kraven i upphandlingen är att konsulten ska kunna utföra flödes- och nederbörds-mätning med efterföljande analys och rapport där det presenteras hur olika delområden bidrar till bräddningar och tillskottsvatten samt föreslår lämpliga åtgärder som behöver vidtas med hänsyn till målet om att minska bräddningarna till maximalt 10 % av inkommande volym.

I det fall vidare utredning behövs ska konsulten självständigt kunna utföra detta på såväl kommunala som privata delar av ledningsnätet. Vidare utredningar kan omfatta filmning, färgning, uppdämning, brunnsbesiktning, anslutningskontroller m.m.

Utredningarna på de kommunala delarna av ledningsnätet ska presenteras som specifika åtgärdsförslag prioriterade efter hur stor andel bräddflöde de förväntas bidra med. Utredningarna på de privata delarna ska presenteras genom en kartbilaga per fastighet med tillhörande text där det tydligt framgår vilka brister som behöver åtgärdas på den aktuella fastigheten med hänsyn till att minska mängden tillskottsvatten. Upphandlingen förväntas vara redo för avrop efter sommaren 2020.

Åtgärdsstid	2020-q1 –q3	2020 q3-q4	2021 q1-q4	2021 q3	2021 q3
Åtgärd	Upphandling konsult	Mäta, analysera	Vidare utredning	Åtgärd kommunalt nät	Åtgärd privat nät
Resurser	Egna	Konsult	Konsult	Entreprenör + VA/gata	Enskilda FÄ
Kostnad		Ca 500 tkr	Beror på resultat	Beror på resultat	Belastar inte VA/gata

Tidplanen är preliminär och kommer att uppdateras efterhand som arbetet fortskrider. Stor osäkerhet råder på pris och tid för de olika åtgärderna då detta beror på resultatet av upphandlingen samt omfattningen av inledande och vidare utredningar. Åtgärder på de kommunala delarna på ledningsnätet kan påbörjas omgående då kommunen har såväl markentreprenör som relining på ramavtal. När det gäller tid för åtgärd på de privata delarna är detta ett tidskrävande arbete i utredningsskedet då varje fastighet måste utredas enskilt genom att exempelvis splå stora mängder färgat vatten i samtliga stuprör och dagvattenbrunnar. Fastighetsägarna ska också ha skälig tid för åtgärd (ca 1 år) och även kunna få förlängning (ca 6 månader) vid behov.

Bedömning av svar punkt 1:

De åtgärder som Samhällsbyggnadsnämnden presenterar i sin uppdaterade handlingsplan för att komma till rätta med överskottsvatten och bräddning förefaller tillräckliga. Det är viktigt att handlingsplanen följs så att det blir en effektiv styrning mot minskade utsläpp. En löpande avrapportering av arbetet enligt denna handlingsplan bör ske till tillsynsmyndigheten. Drar åtgärderna ut på tiden kan tillsynsmyndigheten behöva lyfta ärendet igen.

Samhällsbyggnadsnämndens svar på punkt 2 – inkomma med rutin/metod för effektiv mätning av bräddat vatten före och efter rensgaller. Ange noggrannhet med vald mätmetod mätning av bräddat vatten:

Uppgifter har inhämtats från MJK Automation AB.

Flöde genom avloppsreningsverket mäts på utgående ledning med hjälp av induktiv flödesmätare av typen MJK MagFlux. Mätosäkerhet bättre än +/- 0,25 %.

Bräddflöde efter rensgaller mäts inne i reningsverket med hjälp av en ultraljudsflödesmätare av typen MJK 713U och rektangulär skibord. Mätosäkerheten är +/- 1 %.

Bräddflöde före rensgaller mäts i mätbrunn utanför reningsverkets byggnad med hjälp av en ultraljudsflödesmätare av typen MJK 713U och rektangulära skibord. Mätosäkerheten är +/- 1%.

Kalibrering och service utförs vid årlig service av installatören.

Komplettering inkom 2020-07-27 med information att mätning av bräddat vatten vid Ålkistan APS påbörjades 2020-04-07 jämte en bild över var mätning utförs.

Bedömning av svar punkt två:

Beskrivningen av mätning, mätosäkerhet och kalibrering/service för Olsfors avloppsreningsverk är tillräcklig. Informationen vad gäller Ålkistan APS behöver

kompletteras med en beskrivning av mätmetod, mätosäkerhet, service och kalibrering.

Svar på punkt 3 – anmälan vad gäller Ålkistans APS:

Av inkommen anmälan 2020-03-30 framgår administrativa uppgifter, beskrivning av försiktighetsvillkor och funktion. En riskbedömning har gjorts för fallen strömavbrott eller igensättning, haveri eller liknande. Här beskrivs konsekvenser, sannolikhet och riskminskningsåtgärder. Även ett alternativ till bräddavlopp redovisas i form av bräddmagasin med fördröjning på 4 timmar. Kostnaden för ett sådant magasin uppskattas till 600 tkr.

Bedömning av svar på punkt tre:

Tillsynsnämnden gör bedömningen att anmälan vad gäller bräddledning från Ålkistan kompletteras med svar på följande;

- 1, Av anmälan framgår att ett utdraget strömavbrott leder till bräddning från 19 hushåll. Hur utdraget i tid behöver ett strömavbrott vara för att detta ska ske? Efter hur lång tid kopplas reservkraft in?
2. Bräddningens konsekvenser för miljön är inte beskriven. Även om vattnet är utspätt ger ett utsläpp till Nolån upphov till konsekvenser. Genom att beräkna utflöde vid värsta scenarion kan man även beräkna halter och mängder och utifrån det uppskatta konsekvensen och om recipienten tål belastningen under en begränsad tid eller inte.
3. Riskreducerande åtgärder – ska de inte innefatta insättning av reservkraft efter specificerat antal timmar?
4. Informationen vad gäller mätning och registrering av bräddning vid Ålkistan är oklar. Komplettera återigen med metod för automatisk övervakning av bräddning vid Ålkistan.

Kommunicering

Att VA behöver komplettera med information enligt punkt 1 till 4 kommunicerades 2020-07-20 till ansvariga tjänstemän på enheten VA/gata. 2020-07-28 inkom mail att bräddmätning av Ålkistans avloppspumpstation påbörjats samt en bild över var detta sker. I övrigt ställdes fråga när vi önskade ha in uppgifterna. 2020-08-17 skickades följande svar ” vi kommer att ta upp ärendet – uppföljning av Jävsnämndens föreläggande vid Jävsnämndens sammanträde 2020-08-28. Så svaret är så fort som möjligt. Jag skulle också vilja ha in en beskrivning av mätningen av bräddning vid Ålkistan motsvarande den som jag fått vad gäller avloppsreningsverket.”

Beslutsunderlag

- Jävsnämndens beslut om försiktighetsmått 2019-06-10, JN 2019-40-1
- Sammanställning av statistik t o m 2018 JN 2019-33-2
- Samhällsbyggnadsnämndens åtgärdsplan för ovidkommande och bräddat vatten vid Olsfors avloppsreningsverk inkom 2019-12-18, JN 2019-40-13
- Jävsnämndens beslut om föreläggande § 2 2020-02-25
- Reviderad åtgärdsplan inkom 2020-03-30, JN 2019-40-22,
- Svar på föreläggande inkom 2020-03-30, JN 2019-40-21
- Anmälan om miljöfarlig verksamhet gällande bräddledning från Ålkistans avloppspumpstation inkom 2020-03-30 JN 2019-40-19, JN 2019-40-20,
- Komplettering till punkt 4 vad gäller bräddmätning , JN 2019-40-25

Upplysningar

Detta beslut kan du överklaga hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Tala om vilket beslut du överklagar genom att ange ärendets diarienummer. Ange också varför du anser att beslutet är oriktigt och vilken ändring du vill ha. Bifoga handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, postadress och telefonnummer.

Överklagandet ska lämnas in eller skickas till Jävsnämnden, 517 83 Bollebygd. För att

överklagandet ska kunna prövas måste handlingarna ha kommit in till jävsnämnden senast tre veckor från den dag du fick beslutet. Om inte nämnden själv ändrar beslutet så som du vill kommer det att skickas vidare till Länsstyrelsen för handläggning och beslut. Om något är oklart kan du vända dig till Samhällsbyggnadsförvaltningen via kommunens huvudväxel.

Skickas till

Delges: Bollebygds kommun, Samhällsbyggnadsnämnden

BOLLEBYGDS KOMMUN

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Linda Ternström

Bygg- och miljöchef

Camilla Landén

Miljöinspektör